

**Pārrobežu informatīvās aprites jaunie izaicinājumi:
globālā propaganda un tās bīstamība Latvijas
mediju noturībspējai: “CCTV / China Global
Television Network” gadījuma analīze**

Mārtiņš Daugulis

Rīgas Stradiņa universitāte, Eiropas studiju fakultāte, Latvija

Ievads. Latvijas mediju vides noturībspēja pret ārvalstīs ražotiem ziņu vēstījumiem Latvijā ir vairākkārt rūpīgi analizēta drošības apdraudējumu un hibrīdkara izaicinājumu kontekstā. Šī problēma ir uzskatāma par globālu, un tā ir jāsaista ne tikai ar Krievijas aktīvo dezinformācijas politiku ārvalstu informācijas patēriņa telpā, kas ir šī izaicinājuma radikālā versija; daudz maigākā formā tā ir novērojama arī apzinātā citu valstu “tēla veidošanas” ricībā.

Šajā rakstā tiks aplūkota 2016. gada nogalē iedzīvinātā Ķīnas Tautas Republikas (ĶTR) mediju kanālu grupa – *CCTV / China Global Television Network*, kas darbojas ar pilnu mediju aģentūras noklājumu, ietverot 6 televīzijas kanālus un līdzās pakārtotas digitālās platformas. To uzdevums ir raidīt starptautiskajai sabiedrībai pieejamu saturu angļu, franču, spāņu, krievu, arābu un citās valodās par notikumiem ĶTR, starptautiskajiem notikumiem un ĶTR lomu tajos. Būtiski, ka šī medija uzdevums ir ne tikai vēstīt par starptautiski aktuāliem notikumiem, bet arī piedāvāt ĶTR “īpašo redzējumu” uz tiem, kā arī starptautiskajai sabiedrībai paskaidrot un izskaidrot ĶTR politiskos lēmumus, tādējādi “līdzsvarojot” dominējošajos Rietumu medijos izskanošo informāciju. Šajā rakstā tiks risināti jautājumi par to, kā darbojas *CCTV / China Global Television Network* globālās propagandas kontekstā; kāda ir tās teorētiskā un praktiskā bīstamība; kāda ir Latvijas mediju vides noturībspēja pret *CCTV / China Global Television Network* raidītajiem vēstījumiem.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis ir aplūkot globālās propagandas izpausmes un bīstamību, kā piemēru analizējot *CCTV / China Global Television Network* darbību. Darba apakšmērķis ir Latvijas mediju vides noturībspējas raksturojums *CCTV/China Global Television Network* vēstījumu kontekstā. Darba materiāls ir ĶTR mediju politikas vadlīnijas, *CCTV / China Global Television Network* saturs, stratēģiskie ārpolitiskie dokumenti un tiem pakārtoti raksti; Latvijas mediju vides noturībspējas analīzei – Latvijas vadošo mediju platformu ziņas ĶTR kontekstā 2017. gadā. Par darba zinātniski teorētiskās skolas bāzi kalpo sociālais konstruktīvisms N. Onufa interpretācijā un kritiskā diskursa analīze teorētiskajos konceptos M. Fuko, N. Feirklova, T. A. van Djīka un R. Vodākas interpretācijā. Darba metode – satura analīze.

Rezultāti.

1. *CCTV / China Global Television Network* ir daļa no ĶTR daļējās cenzūras stratēģijas (t. s. stratēģiskās cenzūras), kas akcentē mediju kvalitātes veicināšanu noteiktās jomās, vienlaikus kopumā “autorizējot” informatīvo vidi no politiskās elites puses. *CCTV / China Global Television Network* Rietumu izpratnē nav neatkarīgs medijs, tas ir valdības kontrolēts, kaut arī dažos gadījumos ir vērojamas kvalitatīvas un objektīvas žurnālistikas pazīmes.
2. *CCTV / China Global Television Network* sagatavo ļoti daudz materiāla ārvalstīm tieši izklaides žanrā, tādējādi palielinot ĶTR kā “interesantas un plaukstošas valsts” klātesamību Rietumu mediju naratīvā, vairoties iekļaut vēstījumus par ĶTR iekšējām problēmām (ja vien tās jau nav atrisinātas).
3. *CCTV / China Global Television Network* vērojams izteikts “ekonomiskās varenības” naratīvs, kurš ar dažādu ziņu starpniecību akcentē ĶTR izaugsmi, stratēģiskos plānus un lomas palielināšanos starptautiskajā ekonomikā un politikā.

Secinājumi. Latvijas mediju vides noturībspēja pret *CCTV / China Global Television Network* vēstījumiem vērtējama kā problemātiska, pārsvarā pārņemot ĶTR naratīvu nekritiski, bez atspoguļoto notikumu kontekstualizācijas un objektīva izvērtējuma.